

V. S. ALEXANDER

KIO KAN

VZDOR

*Musela se vzdát všeho,
teď chce zpátky svou minulost*

edice
KIO *KAN*

Copyright © 2019 by Michael Meeske
Translation © Blažena Kukulišová, 2019
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu IRISHMANS DAUGHTER
přeložila Blažena Kukulišová
Redakční úprava Jana Pleskotová
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2019
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7633-121-1

Píšícím soukmenovcům – za to, že mi ukazují cestu

PROLOG

*Znovu s sebou přinášíjí podobu radosti.
Kéž je mé srdce dlouho naplněno takovými vzpomínkami...*

– Thomas Moore (1779–1852)

září 1845

Cesta k sídlu Lear House vedla mokřinami, ale po mnohaletém využívání lidmi, vozy, koňmi a osly byla pevně udupána. Vinula se z vysokého kopce nad zátokou Broadhaven k půlkruhovému pruhu půdy u pobřeží. Nad úzkým výběžkem Rinroe Point, vyčnívajícím do zátoky, se ve větru tiše vznášeli racci. Impozantní šedivý dům podobný pevnosti obklopovala políčka pachtýřů.

Za dokonalého počasí není na světě krásnějšího místa než Irsko, věřil Daniel Quinn celým svým srdcem, přestože o okolním světě věděl pramálo. Tu a tam snil o Anglii a Francii, viděl v knihách obrázky těch zemí, ale stejně jako jiní lidé v jeho postavení pochyboval, že by se tam někdy mohl podívat. Kráčel k Lear House, svěží vítr od Atlantiku mu posiloval plíce a čistil mozek. Čekal ho těžký úkol, přinášel nepříjemnou zprávu.

V ten krásný den pozdního září Daniel nespěchal. Předpokládal, že Briana Walshe, správce anglického majitele sira Thomase Blakelyho, zastihne buď v sídle, nebo v chalupě poblíž, kde s rodinou bydlí. Kdyby Briana nenašel, přenocoval by ve stáji u koní. Na tom nesejde – hlavně mu tu zprávu musí sdělit. Brian se k němu choval vždycky hezky, dlužil mu to.

Sir Thomas zdědil Lear House po anglických předcích. Na východ a na západ od panského sídla se prostírala políčka, na nichž hospodařili pachtýři. S rozrůstajícími se rodinami se půda postupně dělila na menší a menší kousky, na nichž stály drnové chatrče. Daniel věděl od Briana, že Lear House skýtá živobytí víc než třem stovkám lidí.

Severně od domu se zvedaly močálovité pahorky. Tomu, kdo stoupal západním směrem, se naskýtal čím dál širší výhled na divoký Atlantik. Kopce končily strmými útesy, které tam odpradávná čněly jako mořské strážce. Na jih od Lear House ležela zátoka Broadhaven, pozvolna se stáčeující půlkruh lemovaný písečnými dunami. Dům, stojící na pevných základech, už nějakou stovku let neochvějně čelil drsným porывům větru, bouřím a různorodým nesnázím.

Daniel Quinn procházel kolem drnových chajd – z otvorů v mnoha střeších se valil dým –, sledován těmi, co právě obdělávali pole, až došel ke skalnaté pěšince vedoucí obloukem ke schodům do sídla. U dveří sundal klobouk se širokou kreprou a zvedl kovové klepadlo ve tvaru beraní hlavy. Zabušil, chvíli počkal, a když se nic nedělo, zabušil znovu.

Za chvíli se dveře pomalu otevřely a před Danielem stál Brian v šedých tříčtvrtečních kalhotách, bílé košili a červené vestě. Poznal návštěvníka a radostně se usmál.

„Danny,“ řekl a podal příchozímu ruku. „Dlouho jsem vás neviděl. Napadlo mě, že už možná ani nejste v hrabství Mayo.“

„Tak snadno se mě nezbavíte,“ odpověděl příchozí s úsměvem. Čekal, zda bude pozván do domu, a zkontroloval přitom, jestli nemá příliš špinavé bosé nohy. Nebylo to nijak zlé, kamenitá pěšinka bláto z chodidel očistila. Ometl trochu prachu z nohavic.

„Málem bych zapomněl na dobré vychování,“ řekl Brian. „Pojďte dál. Pálenku nemám, ale můžu vám nabídnout tabák.“

„Rád přijmu.“ Daniel popleskal kapsu vesty, kde měl dýmku. „Cením si vaší pohostinnosti.“ Slunce putovalo k obzoru, vstupní halu zaplavila záře jako v pokoji, kde za zimního večera plane oheň v krbu.

Brian ho odvedl do velkého salonu v přední části domu. „Dojdu pro tabák. Dělal jsem účetnictví, rád si udělám přestávku.“

Brian zmizel a Daniel se zadíval širokými okny na zelený trávník s výhledem na záliv. Políčka po obou stranách sídla od sebe dělily kamenné ploty. Všichni lidé, kteří tam žili a obhospodařovali půdu, pěstovali brambory. *Takový přepych*, pomyslel si Daniel. Musí být nádherné žít ve vlastním domě, třeba i skromném. Jak by bylo úžasné nemuset spát na špinavé zemi vzadu v hospodě nebo v chlívě s dobyt看em. Dokonce i hrubé příbytky kolem sídla mu připadaly jako hrady ve srovnání s místy, kde obvykle nocoval

Brian se vrátil s cínovým popelníkem a tlustým špalkem tabáku. „Je vždycky poctou mít v domě nejlepšího básníka z Mayo,“ podotkl, když si oba zapálili dýmku. „Jaké zprávy přinášíte?“

Daniel hned nechtěl začít o tom nejhorším. Vyprávěl o svých letních toulkách, cestách do Newportu, Mulranny a Westportu, o nocích s přemírou kořalky, pošetilství a písní.

Brian zaujatě poslouchal a bafal z dýmky, ruce položené na stehnech.

„Jak se daří vašim dcerám?“ zeptal se Daniel. Věděl, že už nemůže odkládat svůj úkol. Brzy se začne stmívat, musí si najít přístřeší na noc.

„Moje drahá Lucinda stráví podzim a zimu v Anglii, učí tam tři děti – nějakým známým sira Thomase.“ Brian zabafal. „Briana je buď doma a vaří večeři, nebo se vytratila za Rorym Caulfieldem. Jako většina dětí se domnívá, že nevidím a neslyším.“ Zasmál se a z úst mu vyšel proužek šedého dýmu.

Daniel vyndal dýmku z pusu, oklepal popel a nakrabatil čelo. „Jdu s vámi probrat jednu nepřijemnost.“

„Nepřijemnost?“ podivil se Brian.

„Asi byste měl vědět, co jsem se doslechl. Na farnost to určitě bude mít dopad, a protože jste můj přítel a nejvýznamnější správce v kraji, jste první, komu to povím.“

„Pokračujte.“ V Brianových očích se zračily obavy.

„Ve Westportu jsem potkal jednoho Francouze, líbily se mu moje písničky – tulák, nepil ani nekouřil. Ukázal mi kresbu.“ Daniel si ten obrázek vybavoval úplně přesně. „Z angličtiny a irštiny znal jen málo, ale snažil se mi vysvětlit, co ty čáry nakreslené uhlem znamenají. Zčernalé hromady stonků a listí. Hniloba, zkáza. Děje se to v jeho zemi a mor se šíří – do Anglie a dál. Brzy dorazí i sem.“

Brian se předklonil. „Mor? Snad nemluvíte o té nemoci, co nedávno postihla Valašsko.“

„Ne. Tahle choroba řádí v zemi a ničí úrodu, která nám plní břicha.“

„Brambory?“ zeptal se Brian.

„Ano. Zčernají jako noc, promění se v hnusnou páchnoucí hmotu, nepoživatelnou lidmi ani zvířaty.“

„Ten muž, co vám tohle pověděl – věříte mu?“ zeptal se Brian nepřítliš znepokojeně. „O žádném moru, co postihuje úrodu, jsem neslyšel.“ Vložil dýmku znovu do úst. „A vůbec, tahle země už překonala jiné pohromy. Přežili jsme.“

„Neměl důvod lhát.“

Brian ukázal k oknu. „Viděl jste pole? Úroda je skvělá.“

Daniel přikývl. „Ano, jenže tehle mor udeří přes noc a šíří se jako požár. Můžeme se jen modlit, aby se ten člověk mýlil.“

Dveře se otevřely a do místnosti vešla Briana. Daniel ji už dlouho neviděl. Vyrostla z ní mladá žena, tak osmnáctiletá, pokud mu dobře sloužila paměť, se žensky zaoblenými tvary a dlouhými tmavými vlasy. Už to nebyla vytáhlá pubertačka, jakou si pamatoval z předchozích návštěv. Jejím obličejem se mihl záblesk poznání. Vzpomínal na četné noci, kdy jí jako dítěti zpíval, než se uložil do postele nebo na slámu za chalupou, kde poslouchal vítr, než pod hvězdami usnul. Tak klidně a pokojně.

Její mladý obličej se rozjasnil. „Vy jste ten básník. Pověčíte s námi?“

Brian přikývl a vyhlédl ven do růžového soumraku. „Chýlí se k večeru.“

„Od tak milé společnosti pozvání neodmítnu.“ Daniel vstal a políbil Brianě ruku.

Oba muži za ní vyšli ven z domu. Daniel si najednou uvědomil, že mu kručí v břiše. Mít společnost je hezké, ale dobře se najíst, to není vůbec k zahoení.

Briana otevřela dveře chalupy a uvítala je sytá, mléčná vůně bramborové polévky. Pohled na stůl s přichystaným ovesným chlebem a na ohniště, nad nímž visel kotlík s vášně vonícím pokrmem, připadal Danielovi božský. Vděčně zaujal místo u stolu. Briana jim nalila vrchovaté misky a všichni se před jídlem pomodlili.

Daniel se díval na usměvavé obličejе přátel. Kéž by se tohle nebe na zemi udrželo napořád, pomyslel si.

ČÁST PRVNÍ
HRABSTVÍ MAYO

KAPITOLA 1

říjen 1845

Briana Walshová scházela ze schodů panského sídla a vdechovala svěží vzduch od Atlantiku. Zнала ho od narození, v kterémkoli ročním období a za každého počasí ji plnil radostí a pocitem jistoty. Pohled na pevný dům ji těšil, přestože jí z něj nepatřil jediný kámen. Stál za ní, pevný a neochvějný, obklopený políčky a domky pachtýřů. Tihle lidé obhospodařovali zdejší půdu, patřili k jejímu milovanému domovu. Neuměla si představit, že by žila jinde.

Lear House považovala za svůj druhý domov, hned po sousední chalupě, kde se narodila. V letních měsících, kdykoli se mohl odpoutat od svých povinností v Manchesteru, v sídle pobýval anglický majitel sir Thomas Blakely.

Dnes večer šla Briana místo otce zkontrolovat, že je na noc vše bezpečně uzamčeno. Dům s kamenným průčelím, popínavým břechtanem a břidlicovou střechou si v blednoucím světle udržel královský vzhled. Briana v něm znala každý kout, historii každé olejomalby, původ všech předmětů vystavených na policích. Ve velké knihovně se dotýkala každé knihy a mnoho z nich přečetla.

S otcem žili v úhledné chalupě vedle sídla. Na západ od ní se táhla políčka farmářů směrem k útesům nad mořem. Podívala se na chalupu, zalitou žlutou září olejových lamp. Věděla, že Brian po večeři kouří dýmku a čte.

Slunce, povětšinou zahalené temnými oblaky, za útesy pomalu klesalo do moře. Z mraků se tu a tam vynořily bledé paprsky a ozdobily trávník purpurovými pruhy. Na severu vzadu za ní se krajina zvedala k rovině zakončené útesy

s výhledem na Benwee Head a Stags of Broadhaven – rozeklané skalnaté ostrůvky, vyčnívající z moře jako žraločí zuby.

Když Briana procházela od panského sídla k východnímu kraji přilehlých pozemků, udeřil ji do nosu nepříjemný zápach. Na samém konci pruhu půdy, těsně před dunami nad zátokou, si postavili domky Rory Caulfield a jeho bratr.

Rory jí po synovci poslal vzkaz, aby za ním přišla. Něco nebylo v pořádku, čemuž nasvědčoval i ten divný puch.

Před několika týdny se u večere s básníkem dozvěděla nějaké zvěsti o zkáze bramborové úrody na kontinentě, ale nebyla si jistá, zda se v tom vyprávění neodráží Quinnova záliba v dramatičnosti – vždycky jí připadalo, že je v něm něco teatrálního a jeho historky jsou vyšperkované přemírou pálenky.

Teď ale z naléhavosti vzkazu, který jí ten hoch přinesl, a ze zápachu všude kolem poznala, že se skutečně děje něco nepatřičného. Nechápala, jak může něco zavánět tak, že je to cítit i v silném větru od Atlantiku.

Přitáhla červený šál po matce těsněji k ramenům a přikryla si nos a ústa. Slabá vůně vody s vistárií, kterou kdysi dávno otec mamince daroval, strašný pach utlumila.

Kráčela prostředkem kamenité cesty, aby se vyhnula hlubokým brázdám, a s vykasanou červenou spodničkou přeskažovala kaluže. Jet po téhle cestě kočárem byl tak nepříjemný zážitek, že se i v nejhorším počasí často raději nechala na kopci vysadit a došla domů pěšky. Jenže nebezpečí cíhalo i uprostřed cesty – člověk si tu mohl zvrtnout nohu o kameny, uvolněné kopyty koní.

Jednotlivá políčka od sebe oddělovaly plůtky z kamene a křoví, některé staré stovky let a další postavené mnohem později, když nájemcům půdy odrostly děti a přidělený pozemek jim už nestačil. Mnohé příbytky měly doškovou střechu, ale většinou se jednalo o drnové chatrče s otvorem, kudy mohl unikat dým z ohniště. Pozemek se neustále rozrůstal, snad každý měsíc se někomu narodil další potomek.

Briana se blížila k políčku, na němž Rory pěstoval brambory. Pruh půdy na svahu opodál byl vyhrazen pro oves a žito, který Rory stejně jako ostatní zdejší lidé prodával, aby měl na zaplacení pachtovného. Procházela kolem dalších polí, někdy větších, až o rozloze půl hektaru, ale Rory a jeho bratr měli každý pouze osminu.

Rory se opíral o roh svého domku. Měl na sobě tmavé kalhoty, bílou košili a zelenou kazajku, a stejně jako ona byl bos. Vyfukoval obláčky kouře z hliněné dýmky. Západ slunce propůjčoval jeho narezlým vlasům kaštanovou zář. Poblíž chajdy ryl v hlíně vepřík. Stejně jako ostatní pachtýři bral Rory kvůli bezpečí a teple zvíře na noc domů.

Briana se zastavila několik kroků od něj tak, jak to po ní otec chtěl. „Žena by měla až do svatební noci dbát o svou neposkrvněnost,“ kladl jí na srdce. Maminka by určitě říkala totéž, kdyby žila, ale zemřela už před lety. Plány na společný život s Rorem, o němž Briana snila, i šeptaná slova lásky, která by mu chtěla říkat, ještě nějaký čas počkají. Znali se od dětství, brzy v sobě našli zalíbení a s plynoucími roky se jejich city prohlubovaly. Kvůli povinnostem neměli moc příležitostí projevit je, Briana ale věděla, že se brzy vezmou. Rory jí to slíbil.

Ukázal na nedaleké řádky brambor.

Ohromeně zírala na zčernalé listy a přitiskla šál k ústům.

Rory se sehnul a dotkl se jedné ztmavlé rostliny. Lodyha se v jeho ruce roztekla v mazlavou hmotu. „Vidíš?“ řekl. „Vyplnilo se to, co básník předpověděl. Podívej.“ Vzal rýč a zarazil ho do řádku navršené zeminy. Prohrábl vlhkou hlínu v horní vrstvě, kde byly kvůli maximálnímu odvodnění zasažené brambory. Sáhl do ní, vytáhl několik hlíz a zvedl je, aby si je Briana mohla prohlédnout.

Jednu v dlani stiskl a z prstů mu začal kapat rosolovitý sliz. V chabém světle pohasínajícího dne rozevřel ruku a odhalil zplesnivělou, šedočernou hmotu.

Brianu by nenapadlo, že plodina, která byla ještě včera úplně zdravá a svěže zelená, může za necelý den takto shnit. Ustoupila o krok dozadu. „Je takhle zničená celá úroda?“

„Z toho, co jsem zatím viděl, soudím, že ano,“ odpověděl Rory. Hodil páchnoucí brambory na zem a oťel ruku o hlínu. „Tohle nechce žrát ani můj čuník.“

„Je to ten mor, o kterém mluvil Daniel Quinn. A nevíme, proč se to stalo?“

Rory pokýval hlavou. „Léto bylo mírné a mokré, to je pro pěstování brambor skvělé. I na podzim šlo všechno dobře. Někdo bude tvrdit, že kletbu přinesl déšť a vítr, jiní řeknou, že je vinen hmyz, ale nejvíc se bojím těch, co se budou dušovat, že to je boží dílo.“

„Když Quinn odešel, tatínek prohlásil, že je pošetilé se takových věcí bát,“ vzpomněla si Briana. „Boží prozřetelnost nás prý ochrání.“

Dveře domku, v němž bydlel Roryho bratr, se s vrznutím otevřely. Jarlath vyšel ven, zapálil si dýmku a kývnutím hlavy pozdravil Brianu. Přešlápla z nohy na nohu a trochu se uklonila.

Znovu se otočila k Rorymu. „Co si počneme?“

„Musíme vydržet do jara a začít znovu. Netuším, jestli zachráníme brambory na sadbu.“

Briana si tu zkázu vyděšeně prohlížela a znovu se jí vybavila básníková slova o „moru“. Do mysli se jí pomalu vkrádaly hrozné obavy – nebudou mít co jíst. Všichni pachtýři, včetně její rodiny, jedli brambory každý den – tvořily základ zdejší stravy. Hlavou jí prolétla znepokojivá představa hladových dětí, žadonicích o jídlo a zvedajících prázdné misky.

„Co budou lidi jíst... Co budeme jíst *my*?“

Rory pohlédl k šedým vlnám zátoky Broadhaven. „Třeba sledě, pokud se Jarlath vydá na moře a něco uloví. Chaluhy? Ptačí vejce? Tu a tam nějakou žábu.“ Zasmál se té představě.

Brianě ty úvahy nepřipadaly veselé. Rybáři měli k dispozici jen malé loďky, s nimiž si na neklidný Atlantik troufl vyplout málokdo. Viděla už několik utopených mužů. Ve vodách u rozeklaného pobřeží byly silné proudy a většinou i zrádné vlny. Poradili si s nimi pouze ti nejzdatnější.

Rory se znovu podíval na shnilé páchnoucí stonky a zvažněl. „Bez jídla nebudou mít lidé sílu na práci. Máme ještě oves a žito, ale když je sníme, jak zaplatíme pachtovné?“

Briana se ještě v myšlenkách nedostala tak daleko a Roryho otázka jí otrásla. „Nevím,“ odpověděla po chvíli. „Obilí musíme prodat.“ Chtěla by najít řešení, ale nedokázala si poradit s nesmírností toho, co se právě dozvěděla. „Musím to říct tatínkovi,“ prohlásila a vykročila k cestě. „Ještě nic neví – pracuje celý den doma.“

Rory šel pomalu za ní. „Uvidím tě zítra?“ zeptal se toužebně.

Otočila se s vědomím, že by si oba přáli setkání za příjemnějších okolností. „Zítra.“

Objal ji a políbil. Jarlath, který ještě pořád kouřil venku dýmku, je viděl, ale Brianě to nevadilo. Věděla, že otci nic neprozradí. Navíc všichni zdejší lidé věděli nebo aspoň tušili, že se mají s Rorym rádi a jednou se vezmou.

Nechala ho stát u domku. Přes modrou tmavnoucí oblohu se dosud táhly rudé pruhy. Dorážel na ni vítr a s myšlenkou na shnilé brambory taky strach. Zbývala jediná naděje. Může s tím tatínek něco udělat? Zmítaly jí pochyby. V průběhu celé hodiny se změnil celý její svět.

Lákala ji procházka k výběžku Rinroe Point se širokým výhledem na vlnící se Atlantik, ale usoudila, že jít tam potmě není bezpečné. Sedět nad útesy a dívat se na hvězdy vykukující z mraků by však bylo mnohem snazší než povědět otci o tom, co viděla.

Touhle dobou nejspíš sedí u ohniště a čte, nebo pospává. V domku je určitě teploučko. „Šla jsi za Rorym?“ zeptá se trochu opovržlivě. „Máš na víc.“ Ne že by se mu Rory nelíbil nebo si ho nevážil – chápala, že si pro ni milující tatínek přeje lepší život než ten, co jí může nabídnout pachtýř. Život, jaký možná čeká její sestru Lucindu.

Došla ke stácející se pěšině před sídlem. Černý dům působil stejně pochmurně jako její myšlenky. V žádném okně se nesvítilo, tmavé úponky břechtanu připomínaly škrtící prsty.

Zachvěla se a utíkala ke dveřím chalupy.

Tatínek jí před lety četl *Krále Leara*. Shakespeara miloval a lásku k němu předal i dcerám. Ten dramatik byl jedním z důvodů, proč se angličtinu naučil nejdřív sám a pak své znalosti předal dcerám.

Briana sevřela závoru s myšlenkou na Roryho. Toužebně si přála být s ním. Vybavila si verše z té hry.

Tak budem žít a modlit se, zpívat, žvatlat staré pohádky, zlatým se těšit motýlkům, chudasů rozprávky o novinkách dvoru slýchat. A budem s nimi sami hovořivat...

Myšlenky na úrodu vytěsnily z hlavy všechny představy o štěstí, zpěvu a vyprávění příběhů. Bez brambor nebude co jíst. Pokud se otci nepodaří vybrat pachtovné, ocitne se ve svízelné situaci. Věděla, že už teď jsou některé rodiny s placením pozadu. Kvůli této pohromě se ještě víc zadluží.

Najednou jí projel hlavou spásný nápad. Napíše o té pohromě Lucindě a požádá ji, ať se v zastoupení rodiny i ostatních pachtýřů zkusí přimluvit u sira Thomase. Prosba o shovívavost se možná nesetká s pochopením, ale Briana věděla, že nic lepšího nevymyslí. Sestra je koneckonců se sirem Thomasem v blízkém kontaktu prostřednictvím rodiny, pro kterou pracuje.

Rozhodla se, že otci o svém plánu nic neřekne. Určitě by měl námitky, nepřál by si, aby do té věci zasahovala. Radši ať nic neví.

Znovu se v myšlenkách vrátila k Rorymu, zkáže úrody a situaci své rodiny. Kolik je v Lear House uskladněno jídla? Jak dlouho s ním vystačí? Ze všech otázek jí šla hlava kolem.

Vešla dovnitř a pozdravila. Tatínek vzhlédl od čtení, zavřel knihu a usmál se.

„Viděla jsem se s Rorym,“ řekla stísněně.

Úsměv se vytratil a vystřídal ho zamyšlený výraz. „Nápadlo mě, že jsi nejspíš u něj. Kontrola domu ti trvala déle než obvykle.“ Světlo z olejových lamp a rašelinového ohniště

vrhalo přes místnost mihotavé stíny. Otec odložil knihu na zem.

„Byl jsi dnes venku?“ zeptala se.

„Šel jsem z Lear House rovnou domů,“ odpověděl. „Proč?“

„Necítil jsi to ve vzduchu?“

Nakrčil nos. „Co? Ničeho neobvyklého jsem si nevšiml. Od zálivu fičel silný vítr.“

Jistě, to dávalo smysl. Vítr od moře hnal zápach z polí do kopce ke Carrowteige. „Úroda brambor je zničená – shnily.“

Otec se znovu usmál, jako by šlo o hloupý žert. „Tohle jsme už zažili – určitě to nebude tak zlé, jak myslíš.“

Briana se posadila na židli proti němu. „Rory říká, že to postihlo všechny řádky. Nezbylo vůbec nic. Přesně tohle předpověděl Daniel Quinn.“

„Básník nemá pokaždé pravdu,“ ušklíbl se otec a vstal. „Ráno se na to podívám. Teď jdu spát.“

„Asi bys měl sira Thomase informovat, že se pachtýři možná ještě víc zadluží,“ nadnesla, aniž by se zmínila o svém plánu.

„Nic takového neudělám!“ Zvedl knihu a hodil ji na židli. „Tvrdě pracuju na tom, abychom zůstali solventní. Není nutné přidělovat siru Thomasovi starosti.“ Vykročil ke své ložnici, ale potom se zastavil. „Ne aby tě napadlo plést se do mé práce. A totéž platí pro Roryho Caulfielda.“

„Beru tvá slova na vědomí,“ odpověděla Briana. „Půjdu taky spát.“

„Dcero,“ řekl Brian smířlivě, „nepodléhejme panice. Za ta léta měli pachtýři spoustu potíží a vždycky jsme je vyřešili. Společně překonáme i tohle.“

Obdivovala, že otec i pod velkým tlakem dokáže zachovat rovnováhu. Políbila ho na čelo, a zatímco zhasínal lampy, zamířila do svého pokoje.

Navzdory tatínkovým instrukcím se nemínila vzdát úmyslu napsat Lucindě. Komu tím uškodí? Pošle sestře přátelské pozdravení s dodatkem... Odstrojila se a odříkala modlitby. Ze všeho nejvíc si přála bezpečí pro všechny v Lear House.

KAPITOLA 2

duben 1846

„U všech svatých, opravdu nevím, co si počneme,“ povzdechl si Brian Walsh v přijímacím pokoji Lear House a vyhlédl z okna. Když rozhrnoval závěsy, vznesl se do vzduchu vířivý proužek prachu.

Briana si nebyla jistá, jestli vyrostla, nebo se otec scvrkává. Všechny starosti, které na něj od října dolehly, si vybíraly daň. Bylo mu dvaadváct, ale vypadal na víc. Na tvářích a čele se mu rýsovaly hluboké vrásky. Na spáncích měl rozčuchané chomáčky šedivých vlasů a na temeni hlavy se mu rozrůstala pleš. Bála se o jeho zdraví. Trávil dlouhé hodiny nad účetními knihami, tiše mumlal a promýšlel způsoby, jak ochránit Lear House před bankrotem.

Zamával rukou, aby rozehnal smítka prachu. Ani šle na kalhotách mu už nepomáhaly udržet vzpřímená záda.

Briana otfela černé šmouhy ze stříbrného svícnu a sundala ze tří židlí s vysokými opěradly ochranný potah. Těšila se na shledání se starší sestrou. Lucindin příjezd byl svým způsobem svátek, radostnou náladu jí však kazila drsná realita, v níž se teď nacházeli. Otec navzdory potížím trval na tom, že starší dceru uvítá v přijímacím pokoji. Briana tušila, že Lucinda takové jednání očekává.

Pustila se do leštění nábytku, plná hněvu vůči siru Thomasovi. Na psaní se žádostí o dočasnou úlevu od placení pachtovného nikdo nereagoval. Lucinda od října posílala jen pozdravné dopisy, v nichž líčila jednotvárné anglické počasí a přála příjemné svátky.

Začátkem nového roku byli na Blakelyho přání propuštěni kuchařka a pomocník, kteří v domě sloužili řadu let. Když to

otec Brianě sděloval, vysvětlil, že jejich anglický pán nevedl konkrétní důvody a nic dalšího neupřesnil.

„Nechci, aby sis myslela, že jsi teď něco jako služka,“ ujišťoval ji. „Máš i tak dost práce, ale pokud se časy nezmění, musíme všichni zatnout zuby a siru Thomasovi vyhovět.“

Briana si cenila jeho ohleduplnosti, ale věděla, že se teď otec s vedením domácnosti může spolehnout jen na ni. Beztak Margaret celé roky v kuchyni pomáhala, a když něco potřeboval Edmond, taky přiložila ruku k dílu. Lucinda se věnovala spíš knihám a studiu, pořádně vařit se nikdy nenaučila. Briana předpokládala, že si sestra toužebně přeje mít jednou služebnictvo, které přichystá jídlo a bude ji obsluhovat.

Do okna udeřily dešťové kapky z šedivých mraků.

„Kde sakra vězí ten kočár?“ Brian si pročísl rukou prořídilé vlasy.

„Nejspíš za to může počasí,“ odpověděla Briana. „Umím si představit, v jak hrozném stavu musí být po letošní zimě cesta z Belmulletu.“ Plavbu z Liverpoolu Lucindě zaplatil sir Thomas. Lear House od té přístavní vesnice dělila velká vzdálenost – ale za příznivých podmínek by cesta kočárem měla trvat o hodně méně než den.

Otec natočil židli k oknu a posadil se. Briana si stoupla za něj a vyhlédla na rozlehlý trávník táhnoucí se k zátocce.

„Kdybych to neviděl na vlastní oči, nevěřil bych, že něco může takhle zničit úrodu,“ řekl Brian. Sepjal ruce a udělal z prstů stříšku. Dlaně měl dosud plné mozolů z dob, kdy dřel na poli, než z něj sir Thomas udělal svého správce.

Briana mu položila ruce na ramena. „Nedělej si starosti, tatínku. Všechno se vyřeší.“ Jen co ta slova vyřkla, uvědomila si, jak prázdně znějí. Byla to otřepaná fráze. Lidi svíral strach. Mezi pachtýři se šířily zvěsti o nuceném vystěhování, o rodinách, které se musely uchýlit do jam vyhloubených v zemi, kde je chránila jen provizorní střecha z větví a hlíny. Rory jí pověděl, jaké ukrutnosti se dějí v Galway. Když slyšela příběhy těch ubožáků, dělalo se jí zle při představě, že se něco takového skutečně děje.

Raději vzpomínala na šťastnější časy, kdy bezstarostně vyrůstala v chalupě a okolí sídla a začínala si uvědomovat záznaky života. Se starší sestrou mívala půtky a po mamčině smrti se hodně upnula k otci. Učila se vařit, dojit kozy, krmila hospodářská zvířata, nosila vodu od pramene. Její život sestával z prostých radovánek: trhy, poutě, různé místní oslavy. A taky tu byl Rory, pohledný, dobře stavěný a odvážný. Jejich přátelství po čase přerostlo v námluvy, a kdykoli se jim podařilo strávit spolu pár chvil, chodili na procházky kolem zálivu nebo po útesech a kochali se vším, co příroda nabízí. Když jí bylo patnáct a jemu šestnáct, Rory jí na Rinroe Point vtiskl pár kradmých polibků. To nevinné počínání jí úplně vyrazilo dech, při vzpomínce na dotek jejich rtů měla ještě kolik dní tváře celé znachovělé.

Zato sestra trávila většinu času u knih – v zimě doma a v létě venku na trávníku četla všelijaké učebnice a románky a snila o životě daleko od hrabství Mayo. Pokud měl otec trochu volna, rád sledoval sportovní závody a zápasy. Jednou se dokonce zápasu sám zúčastnil, což obě sestry vyděsilo. Když je tehdy vzal k improvizovanému ringu ve vesnici, obě plakaly. Nakonec zvítězil, s přeraženým a krvácejícímnosem.

Ale dobré časy střídaly zlé, pohřby a nářek žen. Briana na to úpění nedokázala zapomenout – niterné výkřiky podobné zvukům, jaké vydávají raněná zvířata. Slýchala je, když se nějácí muži utopili. Nedávno jí připadalo – pokud ji sluch neklamal –, že slyší ve větru ozvěnu toho žalostného pláče. Obávala se, že se to bude dít znovu a znovu.

Šla k oknu a vyhlédla ven. V průběhu let se krajina měnila, obdělávaná pole kolem sídla se rozrůstala. Považovala to za pokrok, půda zkrátka slouží lidem. Víc o tom nepřemýšlela. Teď však ohledně pokroku znejistěla: viděla na vlastní oči, jakou zkázu přinesla bramborová sněť. Dotýkala se zchradlých stonků, viděla ustarané pohledy žen, sledovala otcovo zoufalství, když nedokázal vybrat pachtovné.

Zvenčí se ozval klapot koňských kopyt. Brian vyskočil ze židle a hnal se ke dveřím. Briana šla za ním.

„Děkuju, že jste bezpečně dovezl mou dceru až sem,“ řekl Brian kočímu. „Můžu vám nabídnout čaj?“

„Ne, děkuju,“ odpověděl muž, sundal plášť a vyždímal z něj dešťové kapky. „Musím napojit koně a vrátit se do Belmulletu.“ Brian mu ukázal cisternu za domem, kde najde vědro, dostatek vody a trávy. Kočí mu znovu poděkoval a vysvětlil, že chce dojet zpátky za světla. Seskočil z dřevěného sedátka a vyložil z vozu Lucindinu velkou cestovní truhlu.

Briana nakoukla do vozu a uviděla sestru. Lucinda byla o dva roky starší, dvacetiletá, ale Brianě připadala mnohem vyzrálejší, znalá světa. Občas sestře záviděla, že může cestovat, ale vždycky si zase rychle uvědomila, jak moc miluje svůj rodný kraj.

Lucinda, oblečená v hedvábné pláštěnce a krásných saténových šatech, se usmála a dovolila otci, aby ji vynesl z kočáru na břidlicovou plošinu pod schody. Aby se jí neušpinily bílé střevíčky, uhodla Briana.

Otec se obrátil ke kočímu. „Zaplatím vám.“

Lucinda ho políbila na tvář a zavrtěla hlavou. „Nemusíš, tátnku. Sir Thomas se postaral o všechno,“ řekla anglicky.

Briana od sestry slyšela angličtinu i dřív, ale za poslední rok se její přízvuk a tón hlasu změnil. Po dlouhém pobytu v cizině mluvila se snobskou afektovaností.

Kočí se chopil otežít a odváděl koně za dům. Briana přistoupila k sestře. Viděla, že má pod černou pláštěnkou světle žluté šaty se složitým zdobením a na hlavě barevně sladěný klobouk, upevněný pod bradou zelenou mašlí. S tou zase ladily rukavice. Šaty možná nebyly podle poslední módy, vlastně šlo o jednoduchý cestovní úbor, ale všechny irské urozené ženy, natož manželky pachtýřů, by si toužebně přály něco takového mít. Briana se podívala na svou jednoduchou žlutou sukni, hnědý živůtek a obnošené černé boty, a náhle si připadala nepatřičně, zastíněna sestřiným impozantním vzhledem.

Lucinda ji nejdřív jen políbila na tvář a teprve po chvíli váhání ji srdečně objala. „Moc ráda tě zase vidím, drahá sestřičko. Chyběla jsi mi, jenže Anglie byla tak vzrušující...“

„Nestůjme v tomhle počasí venku,“ pobízel je Brian. „Uvnitř je mnohem pohodlněji.“ Popadl těžkou truhlu a táhl ji po schodech nahoru. Briana otevřela dveře a sestra vešla dál, jako by jí dům patřil.

Lucinda si sundala klobouk a rukavice a položila je na mahagonový stolek ve vstupní hale. Brian jí svědomitě sejmul z ramen pláštěnku a pověsil ji na věšák. Lucinda v šatech, pod nimiž měla hned několik spodniček, zamířila do přijímacího pokoje. Skoro to vypadalo, jako by se vznášela.

„Tady je mnohem lépe,“ řekl Brian, když se ocitli v místnosti se žlutě květovanými zdmi, na nichž visely portréty Blakelyho předků. „Rozdělám oheň v krbu, ať vyženeme vlhkost.“

Lucinda se uvelebila v křesle. „Děkuju, tatínku. Jsem po cestě unavená. Mohla by Margaret uvařit čaj?“

Brian se tvářil zmateně. „Nedostala jsi můj dopis?“

„Poslední přišel tak před měsícem,“ odpověděla Lucinda. „Něco není v pořádku?“

Otec šel ke krbu a položil na rošt několik jasanových polen. „Evidentně nemáš ponětí, co se tady děje.“

Lucinda polekaně vykulila oči. „O ničem nevím. Kde je Margaret?“ Přimhouřila oči a rozhlížela se kolem sebe. „A Edmond?“

„Sir Thomas tě zřejmě udržuje v nevědomosti,“ řekla Briana netrpělivě. „Oba jsou pryč. Pan Blakely rozhodl, že mají být propuštěni. Tatínek ti to vysvětlí a já zatím uvařím čaj.“ Odešla z pokoje s myšlenkou, že Lucinda patrně nedostala dopis, v němž jí žádala o přimluvu za dlužníky. Proto zřejmě neodpověděla. Pojala podezření, že sir Thomas některé zprávy z Irska zadržel a doručil sestře jen ty neškodné. Ale protože tatínka nechtěla pohněvat, usoudila, že bude lepší, když o své snaze obměkčit sira Thomase pomlčí.

Prošla tmavou chodbou do kuchyně v zadní části domu. Poté, co Margaret s Edmondem v lednu odešli – v těchto časech bylo kruté, když někdo ztratil práci, zvlášť s ohledem na pohromu, která je postihla –, se v sídle usadila ještě stís-

něnější atmosféra. Briana měla Lear House nejraději na jaře a v létě, kdy se za teplých slunných dní dala okna otevřít do-kořán a prostor naplnilo světlo. Ve dvou místnostech v přízemí se však drželo přítmí neustále: v knihovně a kuchyni s okny na sever, kudy dovnitř proniklo jen málo slunečních paprsků. V horním patře s pánovou ložnicí a pokoji pro hosty bylo v létě také příjemně. Pokud se společnost chtěla bavit, bývalo v té době v domě veselo.

Z kuchyně vedly dvoje dveře. Ty, jimiž mohli kuchařka a pomocník Edmond procházet do svých příbytků, mnohem skromnějších než nedaleká chalupa, v níž bydlel Brian s rodinou, teď zůstaly zajištěné závorou a řetězem.

Na oknech i na dubovém stole uprostřed místnosti se usazoval prach. Zanedbaně působila i železná kamna, jimž se teď nedostávalo vzorné Margaretiny péče. Briana do kamen přichystala dříví a kousky kůry na podpal. Vytáhla z krabičky sirku, škrtila o smirkový papír a rozdělala oheň.

Okénkem viděla, jak se vůz kodrcá nahoru do kopce k vesnici Carrowteige, odkud zamíří zpátky do Belmulletu. Vyšla ven, naplnila konvici vodou z cisterny a vrátila se do kuchyně. Počkala, až voda začne vřít, a vytáhla z dubového kredence šálky, čaj a servírovací ták. Trochu se jí přičilo, že se ocitla v roli služky přesně tak, jak o tom mluvil tatínek. Ale musela se té práci ujmout sama, protože na sestru se s vařením ani vedením domácnosti spoléhat nemohli.

Tatínek mezitím v přijímacím pokoji zatopil v krbu a přisunul stolec mezi tři křesílka. Briana tam postavila ták a čekala, až se v konvici vylouhuje čaj. Lucinda se mlčky dívala k oknu. Venku se zatáhlo a v místnosti se rozhostilo přítmí.

„Nic jsem netušila,“ promluvila konečně Lucinda. „Sir Thomas mi nic neřekl – o propuštění Margaret a Edmonda ani o zničené úrodě brambor... Samozřejmě není povinen informovat mě o dění v Irsku.“ Zarazila se a chvíli přemýšlela. „Dopisy od vás by mi určitě předal.“

„Opravdu?“ zeptala se Briana. „Napsala jsem ti o našich starostech – a nedostala jsem odpověď. Nevíš ještě zdaleka

všechno.“ Přičilo se jí, že mluví tak upjatě, ale Lucinda se musela dozvědět pravdu. Nalila čaj. „Nikdo neví, co způsobilo zkázu úrody. Pan Caulfield mi řekl, že z Ballinlassu v Galway před měsícem vyhnali tři sta lidí, aby mohl jejich pán místo polí zřídít pastvinu. Možná to s bramborami nesouvisí, ale povolal prý pěchotu a nechal strhnout všechny domy. A něco podobného se děje v Tipperary. Bramborová sněť nejspíš zasáhla celé Irsko. Bojím se, že nejhorší teprve přijde.“

„Rory tyhle věci ví,“ podotkl otec. „Vypadá to, že se hodně zajímá o záležitosti vlády.“

Lucinda zvedla obočí. „Ano... víc, než by měl.“ Podívala se na Briana. „Když sir Thomas a jeho přátelé navštívili Londýn, bylo údajně všechno, jak má být. Nikdo v našich kruzích netušil, že se tady děje něco takového.“

Briana se napila čaje a nechala znevažující poznámku o Rorem být. Nechápala, jak je možné, že se sestra od podzimu nedozvěděla nic o trápení, které postihlo hrabství Mayo. Ale kdoví, třeba není důvodem bezcitnost. Že by se dopisy cestou ztratily? Spíš předpokládala, že je viníkem sir Thomas. Sestra koneckonců pracuje jako guvernantka v rodině Blakelyho známých. Blakely sám není ženatý a nemá děti, ale je vždycky ochoten pomoci přátelům, hlavně těm vlivným, jak kdysi podotkl tatínek. Sir Thomas věděl, jak moc Lucindu zajímají knihy, a správně odhadl, že je vhodnou kandidátkou na místo vychovatelky. Briana předpokládala, že sestra tráví spoustu času se svými hýčkanými svěřenci buď poblíž Manchesteru, nebo při rodinných výletech do Londýna. Pokud má někdy večer volno a dostane se do společnosti, možná přitahuje pozornost mnohem urozenějších lidí než jsou ti, co žijí v hrabství Mayo. Její postavení guvernantky není významné, ale to ještě neznamená, že si jí nikdo nevšímá.

Asi hodinu popíjeli čaj a Lucinda jim vyprávěla svoje zážitky z Anglie. Zasluhou sira Thomase dokonce potkala několik důležitých lidí z vládních kruhů. Briana si musela upřímně přiznat, že sestře závidí a ve srovnání s ní si připadá fádni a nezajímavá.

Lucinda zvedla šálek s čajem a semkla rty.

Briana znala otce a sestru nazpaměť, věděla, jak si vyložit jejich gesta. Kdyby v dřívějších časech Lucinda zaslechla někoho přicházet, okamžitě by stočila hlavu k oknu. Teď pouze nasadila uhlazený výraz, z něhož Briana vyčetla pohrdání.

„Zdá se, že k nám jde na návštěvu *ten tvůj* pan Caulfield.“

Briana zahlédla, jak se Rory blíží stezkou k domu. Neměl její sestru v lásce, ve skutečnosti o ní mluvil ještě kritičtěji než ona o něm. Ani trochu se mu nezamlouvaly Lucindiny anglické způsoby – říkal, že mu připomínají bezcitnost vlády. Vlastně ho nezajímala, jen se mu přičilo chovat se k ní s úctou, když ona očividně opovrhuje jeho společenským postavením.

Lucinda sama uznávala, že není krasavice. Nebyla nevzhledná ani ošklivá, jen měla oproti Brianě hrubší rysy a nedalo se to skrýt ani vrstvou pudru a barviček. Zdědila po otci robustní bradu a výrazné čelo, tmavé vlasy a obočí. Briana se podobala zesnulé mamince. Její obličej působil jemněji, byl zaoblenější a ženštější, takový, co snáz upoutá pohled mužů. Lucindu tato skutečnost nutila vyvíjet ve vztahu k protějšímu pohlaví víc úsilí, zejména co se týkalo sira Thomase. V dětství ale vzhled nikdy sestry nerozděloval. Po mamčině smrti – Lucindě byly čtyři roky a Brianě dva a půl – je vychovával otec. Měl obě stejně rád a žádné nenadržoval, jen když se chtěla Lucinda věnovat učení, zprošťoval ji domácích povinností.

Rory zaklepal a Briana mu šla otevřít. Viděla, že sundal z hlavy klobouk a usmívá se. V narezlých vlasech se mu třpytil déšť. Ometl kapky vody z ramen a vešel dovnitř. Těšilo ji, že si vzal boty, přestože na nich měl šmouhy od bláta.

Blesklo jí hlavou, že by si přála vrátit čas o tři roky zpátky, do dob předtím, než udeřila sněh. Každá jeho návštěva v sídle nebo chalupě, většinou tajná a dětsky nevinná, tehdy přinášela ničím nezkalenou radost. Její mladé srdce se při pohledu na něj dmulo něžnými city. Byl o pouhý rok starší než ona, o rok mladší než Lucinda. V těch časech slunce a smíchu se

prostě kochala výhledem na široký pruh trávy, zátoku Broadhaven a temné pahorky za domem. Dokonce i rozrůstající se mozaika políček měla svůj půvab. Teď se Rory sice usmíval, jenže Briana tušila, že v tu pozdní odpolední hodinu přináší důležité zprávy.

„Pojď se pozdravit s mou sestrou,“ řekla irsky, když za ním zavírala dveře. „A nedráždí ji tím, že budeš mluvit naší rodnou řečí. Díky tatínkovi přece umíš anglicky.“

Rory se zamračil. „Radši si ukousnout jazyk, než používat angličtinu.“

„Ber to jako nutnost. Pojď,“ pobídla ho šeptem. Z jeho kazajky stoupala zemitá vůně, která byla Brianě nesmírně blízká, něco jako kotva, co ji poutá k milované zemi. Odvedla ho do přijímacího pokoje.

„Pane Caulfielde..., ráda vás zase vidím,“ pronesla Lucinda anglicky a podala Rorymu ruku.

Rory si s ní rozpačitě potřásl pravicí a vykročil k Brianovi, který mu nabídl svoje místo. „Ne, ne, sedte,“ odpověděl Rory. „Zdržím se jenom chvíli.“

„Když v Anglii dáma podá pánovi ruku, džentlmen na ni vtiskne polibek,“ poznamenala Lucinda a znalecky se usmála.

„Lu!“ ohradila se Briana, celá zardělá.

„Nejsme v Anglii,“ odpověděl pohotově Rory.

„Copak nám jdeš povědět?“ zeptal se Brian ve snaze zmírnit napětí. Lucinda se posadila, vyšpulila rty a hleděla z okna.

„Chtěl bych, abyste se mnou zítra ráno jel do Westportu, pane. Bratr dostal zprávu, že tam připluje anglický parník. Majitelův správce by snad mohl... Jak se to říká?“ Rory se poškrábal na spánku.

„Co ta loď přiveze?“ zeptal se Brian.

„Americkou kukuřici – pro lidi.“

„Ano, ano,“ řekl Brian. „Takže majitel půdy nebo jeho správce můžou... zařizovat... přimlouvav se... nebo žádat...?“

„Zařizovat, to je nejspíš slovo, co hledám,“ odpověděl Rory. „Můžete *zařídít*, aby se část nákladu dostala do Lear House a k pachtýřům, místo aby ji dali do skladiště.“

„Myslíš, že jsme na tom tak špatně?“ zeptal se Brian.

„Ano, pane.“

„V Belmulletu jsem neviděla nikoho, kdo by trpěl hladem,“ ozvala se Lucinda. „U cesty nestáli žebráci.“

Rory se k ní otočil. „Nejspíš jsi je neviděla, protože sis pohodlně hověla v kočáře. *Skalpy* jsou teď běžná věc. Jako by lidi nebyli o nic lepší než králíci.“

Lucinda složila ruce v klíně. „Jaké skalpy, o čem to mluvíš? Někdo tu někoho skalpuje?“

Rory na ni hněvivě pohlédl. „*Sceilp*, v našem jazyce.“

„Jáma v zemi?“ zeptala se Lucinda posměšně. „Určitě nechceš říct, že teď lidé žijí v norách.“

„Má pravdu,“ ozvala se Briana. „Pachtýři se o těch příšerných podmínkách doslechli, někteří to dokonce viděli.“ Podívala se na sestru, ta ale nereagovala. „Je to jejich jediné útočiště. Jáma přikrytá větvemi nebo i drny, když mají štěstí.“

„Nejspíš jsi kolem nich za Belmulletem projela a ničeho sis nevšimla,“ řekl Rory. „Panuje tam ticho. Naši lidé příliš dlouho mlčí, jsou až moc ochotní se sklánět. Nadešel čas pro změnu, ale jak můžeme bojovat za to, co nám patří, když nemáme co jíst?“

Brian tleskl, aby je zklidnil. „Bojovat? To slovo nechci slyšet.“ Potřásl hlavou. „Zimu nějak překonáme a v létě snad bude dobře. Musíme doufat.“ Podíval se na Roryho. „Měl bych vyřizovat korespondenci, ale pokud myslíš, že je důležité, abych tam jel, nechám to na později.“

„Brzy nám nezbude vůbec nic,“ řekl Rory. „Jak dlouho ještě...“ Odmlčel se a sklonil hlavu.

„Můžu jet s vámi, tatínku?“ zeptala se Briana irsky.

Otec pohlédl na Lucindu. „Jistě – pokud se tvoje sestra uvolí řešit všechny záležitosti, které mohou nastat.“

Lucindě přeběhl po tváři rozmrzelý výraz a hned zase zmizel. „Nic takového jsem neměla v plánu, ale pokud je to nutné, tatínku... Když dokážu udržet kázeň tří anglických hochů, určitě si poradím s hrstkou podřízených pachtýřů.“

Briana netušila, zda si sestra uvědomuje, že těch třicet rodin, které se usadily v okolí Lear House, se neustále rozrůstá a políčka se postupně člení. Nikdo vlastně neví, kolik lidí tam žije. Muselo by proběhnout sčítání, aby se dozvěděli pravdu.

„Rád jsem tě viděl, Lucindo.“ Rory si ji prohlédl od hlavy k patám. Zlehka se uklonil Brianovi. „Přijdu ráno v pět, jen co posnídám a nakrmím vepře.“

Lucinda se ušklíbla. „Perly sviním. Tak moc mě těší, že jsem doma.“

„Nás taky,“ řekl otec kategoricky a s pohledem na Roryho dodal: „Být tebou, tu stužku před cestou do Westportu sundám.“

Rory zrudl a začal se potýkat se zelenou stužkou v knoflíkové dírci. „Ano, pane. Zapomněl jsem na ni.“ Konečně ji rozvázal a strčil do kapsy.

„Výborně,“ prohlásil Brian.

Rory ustupoval ke dveřím. „Uvidíme se zítra. Přeji vám všem hezký večer.“

„Co měla znamenat ta stužka?“ zeptala se Lucinda, když za sebou Rory zavřel dveře. „Doufám, že to není...“

Briana jí skočila do řeči. „Určitě máš hlad. Já bych taky něco snědla. Když už v kamnech hoří, uvařím tady.“

„Vysvětlím ti to později. Chci si o tomhle s Rorym promluvit,“ řekl Brian. „Teď prosím tě pomoz sestře, Lucindo.“

Lucinda vstala. „Ne v těchto šatech. Převléknu se. A po jídle půjdu spát.“ Šla do chodby, vytáhla z truhly šaty a s klapaním střevíčků odkráčela nahoru.

Brian, záda ohnutá, si přikryl rukama obličej a mnul si prošedivělé spánky.

Briana věděla, že ho sužují nejen obavy o budoucnost Lear House, ale i ta Roryho zelená stužka. Začal ten symbol nosit teprve nedávno a ani Briana z toho neměla dobrý pocit. Věděla o existenci Ribbonmenů z písní a vyprávění, které se tradovalo mezi lidmi. Rory jí vysvětlil, že má ten tajný spolek katolíků vznešený cíl, protože se snaží zastat pachtýřů a jejich práv – jenže přitom docházelo ke třenicím s protestanty.

Podívala se na otce, zmoženého starostmi. Nejvíc ji trápilo, že se v písních a historkách o lidech, jejichž symbolem jsou zelené stužky, mluví o krvavých bojích na irské půdě, bojích mezi Iry. Nechtěla se na takové destrukci podílet a doufala, že Roryho přemluví, aby se k tomu spolku nehlásil. Jenže to bylo jako zápolit s vlnami, dorážejícími na zdejší skalnaté ostrůvky. To už by se mohla rovnou pokusit zkrotit oceán.

Zavřela oči a snažila se myslet na něco méně znepokojivého než náboženské boje a hladovění. Co to říkal Rory o Westportu? Že když tam nezískají potraviny, budou všichni, i Walshovi, o hladu?

Pohládila otce po zádech. Vzhlédl, na semknutých rtech upjatý úsměv. Jejich svět byl čím dál křehčí.

KAPITOLA 3

Rory brzy ráno přišel se svými zásobami, připravený vyrazit na cestu. Briana stála venku ve studeném větru. Držela mošnu naplněnou sodovým chlebem, bramborovými plackami a sýrem. Otec bafající z dýmky měl přichystané další vaky s jídlem a vodou.

Všichni se společně vydali do stáje u domu a naložili zásoby na tři poníky, které pro cestu vybrali zejména pro jejich zdatnost při putování krajinou. Tahle zvířata instinktivně věděla, jak se vyhnout ostružině a trnitým keřům hlodáše a s mokřinami na vřesovištích si poradila tak, že našlapovala na trsy suché trávy. Briana se na nich naučila jezdit už jako dítě. Za nejlepších časů se Lear House mohl pyšnit víc než patnácti koňmi, ale od té doby jich mnoho prodali nebo za něco vyměnili. Teď jich zůstalo jen pět – tři poníci a dva koně používaní na práci.

Vydali se pěšinou, která je dovedla na cestu k nedaleké vesnici. Briana si ovinula hlavu a ramena teplým šálem a pod-

dala se rytmu konč. Míjeli domky pachtýřů, z jejichž otvorů ve střeše stoupal bílý dým.

Čekali je dvoudenní putování. Do Westportu by se dostali snáz, kdyby v Belmulletu nasedli na loď, Rory ale tvrdil, že ta, co přivezla Lucindu, už odplula a jiná tam není.

Briana se ohlédla zpátky k sídlu a tiché chalupě, kde dosud spala Lucinda – otec slíbil, že ji neprobudí. Před cestou posnídali podmáslí a oves ze spížírny. Zásoby, kdysi hojné, se ztenčovaly. Přestože skladovali obilí v uzavřených nádobách, útočily na ně myši a hmyz, jako by ani tíhle tvorové neměli dost potravy. Margaret by se postarala, aby se nic takového nedělo.

„Škoda že jsme nemohli vzít Ariela a vůz,“ křikl na ni Rory. Jenže táhnout tři lidi po hrbolatých cestách by pro Jarlathova osla bylo příliš namáhavé.

Po necelé hodině se na východním obzoru objevil nafialovělý proužek. Rory, který šel vpředu a hledal místo, kudy přejdou říčku, si po chvíli zastínil oči před vycházejícím sluncem, jehož paprsky zalévaly oblohu žlutými a růžovými odstíny.

Po nebi pluly mráčky obklopené majestátní blankytnou modří. Briana se kochala svěžím povětrím a krásami kolem sebe, když vtom se její poník něčeho lekl, uskočil stranou a málem ji shodil ze sedla.

Uviděla muže vyhublého na kost, který se ji snažil chytit za nohu. Něco křičel a Briana mu zpočátku nerozuměla. Rory a tatínek se k ní rychle připojili.

„Máte jídlo?“ zopakoval muž několikrát úpěnlivým, chraplavým hlasem.

Rory Brianě naznačil, ať mlčí. „Ne, žádné jídlo nemáme. Jedeme do Westportu zjistit, co by se dalo udělat pro naše rodiny.“

Vousatý muž měl oblečení i bosé nohy umazané od bláta a byl úplně vychrtlý. „Prosím, prosím... Mějte slitování,“ žadonil.

Briana sesedla.

„Dcero!“ zvolal varovně Brian.

„Moje manželka a děti,“ naléhal muž. „Nemáme co jíst.“

Zadívala se do křovinatého porostu opodál a uviděla rodinu. Žena a dvě děti se krčily jako nějaká zvěř v jámě vyhloubené v říčním břehu. Provizorní stříška z větví jim stínila obličej. Stísněně k nim vykročila. Ještě nikdy neviděla takové utrpení.

„Co pro ně můžeme udělat?“ zavolala na Roryho. Sklouzla pohledem k zásobám uvázaným slámovým provazem k boku koně.

Viděl, kam se dívá, ale zůstal v klidu a odpověděl: „V tuhle chvíli nic.“ Seskočil z poníka a přistoupil k muži. „Odkud jste?“

Muž zavrával. „Clanwilliam.“

„Vystěhovali vás?“ zeptal se Rory.

Muž přikývl.

„Jak dlouho jste nejedli?“ chtěla vědět Briana.

„Žena a děti naposledy předvčirem, já jsem už čtyři dny o hladu.“

„Panebože,“ hlesla Briana. „Musíme jim aspoň něco dát.“

Rory ji vzal za paži a odvedl stranou. „Chápu, že s nimi soucítíš, i mně je jich líto, ale uvažuj. Když pomůžeme každému žebrákovi, brzy nám nic nezbude.“

„Žebrák?“ Tázavě na něj pohlédla, tuhle jeho stránku ještě neznala. Snažila se potlačit hněv. „Jsou z Mayo, zaslouží si lepší život. Pro naše lidi bychom to udělali.“

Brian k nim přicházel a slyšel, co říká. „Buď opatrná, dcero. Tohle jsou zlé časy.“

Chápala, o co Rorymu a tatínkovi jde, ale nemohla přejít bez povšimnutí žalostný stav té rodiny. „Můžeme se vrátit – něco jim přivést...“

„Ne,“ odpověděl otec tiše, ale odhodlaně. „Jsme od Lear House víc než hodinu cesty. Musíme dojet do Westportu co nejdřív, abychom se dostali k lodi.“

„Cokoli... dejte nám cokoli,“ vykřikl muž chraptivě. „Budeme vám zavázáni.“ Vypadal jako smutný přízrak se zapadlými očima.

„Něco vám dát můžu.“ Šla k poníkovi a rozevřela mošnu s jídlem. Rory si povzdechl, a když se ohlédla, viděla, že se otec mračí. Vytáhla dvě bramborové placky, dva plátky chleba a kousek sýra.

„Ne,“ okřikl ji Rory.

„Proč ne?“ zeptala se podrážděně.

„Já sám.“ Vzal jídlo a podal je hladovějícímu muži.

„Děkuju,“ odpověděl ubožák se slzami v očích. Odpotácel se s tím, co mu darovala, ke své hladové rodině, a vysíleně zalezl do jejich útočiště. Briana viděla, jak rozděljuje potravu na malá sousta a manželka se ho přitom vyptává. Neslyšela, co žena říká, ale bylo jí na omdlení.

Rory si šel omýt ruce do říčky, než zase nasedne na koně. „Tohle byla chyba,“ řekl Brianě, oči přimhouřené.

Pomohl jí vrátit se do sedla. „Jaká chyba? Zachovali jsme se správně. Nemůžeme je nechat hladovět,“ namítla.

„Co až nebudeme mít nic ani pro sebe?“ zeptal se Rory. „Co si pak počneme?“

Z jámy vylezl malý chlapec a se špinavým palcem v pusince je upřeně pozoroval. „Podívej se na něj, prosím tě,“ řekla Briana. Planula hněvem při pohledu na dítě, svaštělé jako stařík. Klouček měl vršek hlavy holý, ale obličej mu pokrývaly jemné chloupky, jako by se měnil ve zvíře, něco na způsob vlčete. Pohlédla na Roryho se žádostí o vysvětlení. „Proč nechceš, abych jim dala jídlo?“

Rory se otočil, zamával chlapci a nasedl na poníka. Než se chopil otěží, řekl Brianě: „Podívej se na něj. Za ty chloupky v obličejí může hlad. Teď, když je jídla poskrovnu, tohle budeme vídat často.“ Odmlčel se. „Něco po tom muži lezlo. Nepřál jsem si, aby ses ho dotýkala.“ Pobídl koně, aby se dal do kroku. „Netušíš, jak jsem zoufalý. Chtěl bych jim pomoci..., udělat něco, čím situaci zlepším. Ale nehodlám kvůli druhým obětovat vlastní rodinu.“

Brian na něj pohlédl a Rory zrudl. „Omlouvám se. Nepatřím do vaší rodiny..., ale ten muž a mnoho dalších jako on jsou důvodem, proč nosím zelenou stužku. Pokud pro ně budeme něco mít, zastavíme se tu cestou zpátky.“